

Tussen de regels

In petanque geldt als belangrijkste regel bij het bepalen van het spelverloop dat de equipe die niet het dichtst bij het but ligt, dus niet 'op punt ligt', als volgende een boule moet gooien. Hierop zijn enkele voor de hand liggende uitzonderingen: wie net het but heeft uitgeworpen gooit de eerste boule. Als een equipe weliswaar niet op punt ligt, maar ook geen boules meer heeft, mag de andere equipe haar boules gooien.

Boules op gelijke afstand

Soms is de situatie minder duidelijk, omdat geen van beide equipes op punt ligt: de beste boules van de twee equipes liggen even ver van het but. Artikel 28 ('Boules op gelijke afstand') zegt hierover: Als de twee het dichtst bij het but liggende boules even ver van het but liggen en aan verschillende equipes toebehoren, kunnen zich de volgende drie gevallen voordoen:

1. Geen van beide equipes heeft nog boules te spelen: de werp-ronde eindigt onbeslist en het but wordt uitgeworpen door een speler van de equipe die in de onbesliste werp-ronde als eerste het but mocht uitwerpen.
2. Slechts één equipe heeft nog boules te spelen: die equipe werpt deze boules en behaalt zoveel punten als zij uiteindelijk boules dichterbij het but heeft liggen dan de dichtstbijzijnde boule van de tegenstander.
3. Beide equipes hebben nog boules te spelen: de equipe die het laatst heeft geworpen, werpt nogmaals een boule, dan de tegenstander, en vervolgens om beurten, totdat één equipe op punt ligt; als slechts één equipe nog boules te spelen heeft, zijn de regels van punt 2 van toepassing. Als er aan het einde van een werpronde geen boules op toegestaan terrein liggen, eindigt de werpronde onbeslist.

De gevallen 1 en 2 (en de afsluitende alinea) geven gewoonlijk geen aanleiding tot vragen. Geval 3 des te meer. Toch zijn de regels duidelijk.

Stel: equipe A heeft een boule geworpen en het verschil met de beste boule van equipe B is niet goed duidelijk. Equipe A meet eerst, en vervolgens controleert equipe B de meting. Er blijft twijfel. De scheidsrechter wordt geroepen, deze verklaart dat de boules gelijk liggen.

Volgens artikel 28, lid 3 is nu equipe A aan de beurt om nogmaals te werpen. Als het haar niet lukt om op punt te komen, is equipe B aan de beurt om een boule te werpen. Als het haar vervolgens ook niet lukt, is A weer, dan weer B: steeds om-en-om. Dit gaat door tot

één van beide equipes op punt ligt (het spel gaat gewoon verder) of geen boules meer heeft (de tegenpartij mag haar overblijvende boules werpen).

Een leeg veld

Er is nóg een situatie waarin artikel 28 om de hoek komt kijken. Die wordt genoemd in artikel 15 ('Werpen van boules'). Hierin staat:

Als er als direct of indirect gevolg van schieten geen enkele boule meer op toegestaan terrein ligt, gelden de regels van artikel 28.

Dit komt meestal voor in het begin van een partij. Equipe A plaatst haar eerste boule uitstekend, vlak bij het but, en equipe B voelt zich genoodzaakt te schieten. Ze raakt, en zowel de boule van A als de schietboule van B gaan uit. Van de gevallen 1 - 3 van artikel 28 is in dit voorbeeld geval 3 van toepassing (beide equipes hebben hier immers nog vijf boules over), dus is de equipe aan de beurt die als laatste heeft geworpen. Dit is equipe B, die net heeft geschoten. Mocht deze equipe haar boule buiten het veld plaatsen, dan is equipe A weer aan de beurt, enzovoorts. In dit geval wordt vaak gezegd dat de boule "niet is verbeterd".

Metten is zweten

Nog even iets over meten. In het bovenstaande beschreef ik een situatie waarin er gemeten moest worden, omdat de boules nagenoeg gelijk lagen. Equipe A heeft de laatste boule geworpen. Omdat er twijfel is over wie ligt, moet er gemeten worden. Artikel 25 ('Metingen') zegt hierover:

Een meting wordt verricht door de equipe die de laatste boule heeft geworpen. De tegenstander heeft altijd het recht na te meten. Ongeacht de ligging van de te meten boules en het moment in de werpronde kan de scheidsrechter worden geraadpleegd; tegen diens beslissing is geen beroep mogelijk.

Metten is lastig, en levert risico's op voor uw equipe. Artikel 27 ('Bij meting verplaatsen van boules of but') zegt hierover:

Het te meten punt gaat verloren voor een equipe waarvan een speler tijdens een meting het but of een van de betwiste boules verplaatst.

Als u bij het meten iets beweegt, bent u het punt kwijt. Dit kan u de overwinning kosten! Laat u dus niet verleiden zelf te meten als u niet als laatste hebt geworpen. Als het echt belangrijk is, en uw tegenstander is oud en versleten, roep dan de scheidsrechter.